

Այսպիսով, ինչպես ասվեց, բարոյախրատական տապանագրերում ընդգծվում է այն զաղափարը, որ մահն անխուսափելի է: Եր մարդկային անհատը չպետք է միայն երկրային կյանքի մասին երազի, կամ էլ հակառակը՝ մոռանա երկրային կյանքը և ձգտի երկնային կյանքի: Միամամանակ հիշեցվում է սերունդներին, որ մարդկային կյանքի տևողությունը որոշակի

սահման ունի, հուսադրում, խրախուսում է մարդկանց, որ նրանք չհուսալքվեն կյանքի անցավոր լինելուց, որ իսկական մարդու միակ նպատակը պետք է լինի բարի անուն ու հիշատակ, բարի գործ թողնել սերունդներին:

Ս. Ա. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ՎՍՍՀ ԳԱ «ՄԱՅՆԵ» («ԼՐԱԲԵՐ») ՀԱՆԴԵՍԻ ԿՈՎԿԱՍԱԳԻՏԱԿԱՆ-ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆՅՈՒԹԵՐԸ¹

1979

«ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ, ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ԵՎ ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՇԱՐ»,

№ 1

Գիտրգի ՄելիքիՎիլի, Վրաց լեոնականների սոցիալ-տնտեսական կարգի բնութագրման շուրջ, 19—41:

Բ. Զիֆովանի, Ա. Քալդանի, Ժամանակակից բնակելի տունը Մեսխեթ-Ջավախքում (Վրաստանի պատմա-ազգագրական ատլասի համար), 42—55:

Г. Н. Чубинишвили, Л. М. Челидзе, К вопросу о некоторых определяющих признаках раннеземледельческой культуры. II. Ирак, Иран (Хозяйство в X—IV тыс. до н. э.) [սկիզբը՝ 1. Южный Кавказ (Хозяйство в VI—IV тыс. до н. э.) տե՛ս «Մացանե», 1978, № 1] 56—72:

А. А. Барамидзе, К изучению научного наследия грузинского историка П. Н. Иоселиани, 97—106:

Վախտանգ Գոնիաձե, VI դարում Քարթլիի տեղական պետականության վերականգնման թվագրման շուրջ (Գուարամի Քարթլիի իշխանաց իշխան «հայտնվելը»), 107—123:

Գիվի Ախվիլեղիանի, Զուանշերի «Վախտանգ Գորգասալի կյանքի» բանահյուսական աղբյուրները, 124—133:

Գիտրգի Մացազիշվիլի, Ագարի վանքի գանգակատունը, 134—149:

Էդիշեր Խոշտաբիա, Վրաց պատմական սկզբնաղբյուրների ուսերեն թարգմանության մասին, 150—171:

Отар Гигинишвили, Б. М. Пощверия, Внешняя политика Турции после второй мировой войны, издательство «Наука», М., 1976, 306 стр. [գրախոսություն], 172—174:

Նոռա Ծենգելիա, Վրաստանի պատմության օսմանյան վավերագրային աղբյուրները Բուզարիայի արխիվներում (գիտական գործուղման համառոտ հաշվետվություն), 190—196:

Ռևա Թոդոա, Թովանդ ԹովիշիՎիլի, Ազգագրագետների և մարդաբանների գիտական նստաշրջան [հաղորդում 1978 թ. մարտի 20—24-ը ՎՍՍՀ ԳԱ պատմության ինստիտուտում տեղի ունեցած 1977 թ. ազգագրական դաշտային աշխատանքների արդյունքներին նվիրված գիտական նստաշրջանի մասին], 196—200:

№ 2

Ալի Ճկադուա, Սոցիալական դրությունը Սվանեթի իշխանությունում XIX դարի առաջին կեսին, 23—37:

¹ «Մացանե»-ի 1975—1977 թթ. և 1978 թ. համարների մատենագիտությունը տե՛ս «Պատմա-բանասիրական հանդես», 1978, № 2, էջ 284—292 և «Պատմա-բանասիրական հանդես», 1979, № 4, էջ 286—290: Հայերենի են թարգմանվում միայն վրացերեն հոդվածների վերնագրերը, որոնցից հետո տրվում են նրանց էջահամարները:

- Ж. А. Ананян, В. М. Мартиросян, Роль России на Ближнем Востоке и в Закавказье в 30-х годах XVIII века, 38—51.
- Ռուսնոց Թուրքիայի, Տեղանունները որպես Արևելյան Վրաստանի լեռնաբնակների միգրացիայի ուսումնասիրման աղբյուր, 52—65:
- Գիորգի Գուկուա, Ամիրան Կախիձե, Կոլիական սպիտակի [դրամի] ծագումնաբանության հարցերը [շարունակություն, սկիզբը տե՛ս «Մացեն», պատմ. շար, 1978, № 4], 66—73:
- Գիորգի Մայսուրաձե, Գործի սոցիալ-տնտեսական զարգացման պատմությունից (XIX—XX դդ. առաջին քառորդ), 74—89:
- Մարինե Մեսխիա, XVI—XVII դդ. Թրիլիսիի պատմությունից, 102—114:
- Գիորգի Օրխմեզուրի, Ավագագույն վագիրները և նրանց կարգը Վրաստանում XII—XIII դդ. սահմանադիրին (ըստ վիճագրական նյութերի) 115—127:
- Իրինե Մամայաշվիլի, Նուրբ Գեորգի վարքի ցիկլը Տաթակինի եկեղեցու որմնանկարներում, 128—141:
- М. Г. Хведелидзе, Мемфисский трактат. Перевод текста и комментарии, 142—151.
- Գիորգի Իվինջիձե, Նորալարեվի կարասային թաղումները, 152—166:
- Г. И. Джапаридзе, В. В. Зварич, Пумизматический словарь. Издание третье, дополненное, Львов, 1978, 224 стр. 292 иллюстрации [գրախոսություն], 171—173.
- Վրացական ՍՍՀ ԳԱ պատմական պրոֆիլի հաստատությունները 1978 թվականին [ներկայացված են հնագիտական հետազոտությունների կենտրոնը, Ս. Զանաշիայի անվ. Վրաստանի պետական թանգարանը, Պատմության, հնագիտության և ազգագրության, Վրաց արվեստի պատմության և Զեռագրերի ինստիտուտները և ՍՍՀՄ—Ֆրանսիա համատեղ գիտական սեմինարի 1978 թ. աշխատանքները], 174—188:
- Նանուկի Պապալա, Վրաց մեջ գրագիտություն տարածող ընկերությունը (հիմնադրման 100-ամյակի առթիվ), 189—199:
- Շորա Բադրիձե, Թեղո Ժորդանիա (ծննդյան 125-ամյակի առթիվ), 200—203:

№ 3

- Վաժա Զոչիա, Գերմանական դիվանագիտությունը և պայքարը Իրանում ազդեցության ուժեղացման և Անտանտի մեկուսացման համար (1908—1909 թթ.), [ամփոփման մեջ՝ 1910—1911 թթ., իրականում՝ 1908—1911 թթ.], 24—23:
- А. И. Цинцадзе, Вопросы истории Грузии на страницах газеты «Кавказ», 34—47;
- Т. Н. Чубинишвили, М. М. Челидзе, К вопросу о некоторых определяющих признаках раннеземледельческой культуры. III. Западная часть Ближнего Востока. (Хозяйство в X—IV тыс. до н. э.) [նախորդ հոդվածները տե՛ս «Մացեն» 1978, № 1, և «Մացեն», 1979, № 1], 48—61:
- Շորա Բադրիձե, Շիրիմբի ճակատամարտի տեղորոշման և թվագրման մասին, 66—82:
- Դաբեթյան Կղիաշվիլի, Զաղել-Քոցոսձեների գերդաստանի պատմության շուրջ (XI—XII դդ.), 83—96:
- Г. В. Цулая, «Житие св. Нины» как источник по истории народов Кавказа, 97—107.
- Ռամագ Սուրմանիձե, Ստեփանոս Լոինովի (Շարիմանաշվիլու) ինքնության շուրջ, 108—119:
- Փուտունա Լրիաշվիլի, Նոճջող (հնագույն վրաց սոցիալական հասկացությունները — ցձո [մանուկ, սպասավոր, հպատակ], յոճո [մարդ, տղամարդ], ֆջող [որդի] ըստ Արևելյան Վրաստանի լեռնային որոշ ազգագրական տեղեկությունների), 120—129:
- Նինո Շենգելիա-Ջավելիձե, Զեյմի-զադե Մուստաֆա Ռեշիդի տեղեկությունները Արևմտյան Վրաստանի մասին, 130—141:
- Վախտանգ Աբաշաձե, Իշխանության բաժանման տեսությունը և Ղուբլու-Արսլանի ծրագիրը, 142—160:
- Թամագ Բերիձե, Փոքրիկ դիտողություն (Մ. Գարաշվիլու աշխատության առթիվ), (Վրաց գրավոր աղբյուրներում ե՞րբ է հանդես գալիս «Ան ծով» աշխարհագրական անունը), 161—162:
- Վալերիան Դաբաշվիլի, Աննա Բաբրաձե, Նյութեր վրաց կնիքագիտության պատմության շուրջ, Թր., 1978 [գրախոսություն], 163—165:
- Միխեիլ Սվանիձե, Բ. Սիլագաձե, Իրաքը մամուլիկների տիրապետության շրջանում (1749—1831 թթ.), «Մեցնիերերա» հրատ., Թր., 1978, 355 էջ [գրախոսություն], 165—168:

- Գիա Բերսաձե, Ռուսուդան Սաղինաձե, Պատմաբանների հանրապետական հավաքը Արևելագիտության ինստիտուտի Մերձավոր Արևելքի պատմության բաժինը 1977—1978 թթ. [հաղորդումներ], 173—175:
- Ջուանչե Կարեիշվիլի, Վրաց տպագիր գրքի պատմության ակունքներում, 177—186:
- Շոթա Լոմսաձե, Պատմարան Միքայել Թամարաշվիլի (ծննդյան 120-ամյակի առթիվ), 187—194:
- Կոնստանտին Գրիգորիա, Կորնելի Կեկելիձեն և Վրաստանի պատմությունը (ծննդյան 100-ամյակի առթիվ), 195—200:
- Արշիլ Բաբամիձե, Մաքսիմ Բերձնիշվիլի (ծննդյան 90-ամյակի առթիվ), 201—205:
- Գուրամ Արբամիշվիլի, Շավա Ամիրանաշվիլի (ծննդյան 80-ամյակի առթիվ), 206—208:

N 4

- Ջամալ Շարաշենիձե, Ուրի III դինաստիայի ժամանակաշրջանում օրաբաժնի հարցի շուրջ, 39—54:
- Մզիա Ուրգուլաձե, Վրաց պատմական վավերագրերի վավերագրագիտական ուսումնասիրության հարցի շուրջ, 55—62:
- Կալուր Կալանդաձե, Քարի դարի բնակավայրեր Մելոուրիից, 63—80:
- Իուզա Գվենետաձե, Ախալցխայի քաղաքային ինքնավարությունը (1876—1917 թթ.), 91—104:
- Կոբա Խաբաձե, Իոսեփ Քարթվեիշվիլի, XVIII դարի I քառորդի ստորին Քարթլիի բնակչության ռեդուկցիայի քարտեզագրումը, 105—113:
- Թինա Իվելաշվիլի, Նշանդրեքի ծեսերը Սամցխե-Ջավախքում, 114—124:
- Ցիալա Վաբերիձե, Որոշ դրամագիտական տերմինների մասին ըստ XIII—XIV դդ. վրաց գրավոր աղբյուրների, 125—133:
- Ավրանդիլ Մերեթելի, Ախլիի դաշտի դամբարանային թաղումները Արտահանի մոտ Քոի ավազանում, 134—151:
- Ջուլիետա Ռուխաձե, Ժողովրդական հավատալիք-պատկերացումները Արևմտյան Վրաստանում ըստ Դեգեձկորիի շրջանի և Վերին Սվանեթի նյութերի, 152—155:
- Նանա Ղանաշվիլի, Հերակլ II-ի երկու նամակը Նուրսուլ-Բեգին, 156—163:
- Մարիամ Լոբքիփանիձե, Նոդար Նակաշիձե, Կրկին վրաց պատմական աղբյուրների ուսման թարգմանության մասին. «Քարթլիի մատյանը», 164—171:
- Գիվի Ջամբուրիա, Ժողատարության հարցի շուրջ, 172—188:
- Павел Ропонорты, Джанднери М. И., Лежава Г. И., Народная башенная архитектура, М., Стройиздат, 1976, [գրախոսություն], 201—202:
- Գիա Մաքսաֆիշվիլի, Վրացական և հայկական արվեստի պատմաբանների միացյալ կոնֆերանս, [ինֆորմացիա], 203—204:
- Վասիլ Զանդաձե, Գրիգոր Նաթանի տնտեսական պատմության հետազոտող (ծննդյան 100-ամյակի առթիվ), 205—209:

«ԼԵՋՎԻ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱՐ»

1979

N 1

- Ջամալ Ափցիաուրի, «Գրիգոր Խանձթեցու վարքում» գաղափարական պայթյալի որոշ մոմենտների մասին, 18—31:
- Սոփիո Զոխեիլի, Վրաց բանահյուսության մեջ ամուսնության հնագույն ձևերի հարցի մասին, 32—46:
- Իլիա Գաբուլաշվիլի, Վրացական հմայություններում գույների սիմվոլիկայի հարցի մասին, 47—63:
- Լիլի Արանեիշվիլի, Ծածկագրերի սիստեմի այբուբենում պայմանական նշանների որոշ բաղկացուցիչ մասերի շուրջ, 64—72:

Գուլնարու Նինուա, «Մեծ կանոնագրքի» բառազանձից, 73—76:

Բաբար Դիզինեիշվիլի, Ստուգաբանական դիտարկումներ քարթվելական լեզուներում, 77—83:

Դամանա Մելիֆիշվիլի, Ներգործական սեռի բայի խոնարհման սիստեմը ժամանակակից վրացերենում, 84—97:

Դալի Փիակաձե, Բացարձակ բայերի առաջին հետևանքային ֆունկցիաները հին և միջին վրացերենում, 98—110:

М. М. Сахокия, К вопросу образования и классификации сложных глаголов в древнеперсидском языке, 111—118.

С. М. Джамиргиев, Ногай-юртовский говор плоскостного диалекта чеченского языка, 129—138.

М. Т. Гудава, О традициях изучения арабского языка в Дагестане, 139—147.

№ 2

Ջուհա Օնիանի, Սվանական ազգանվան էթնոլեզվաբանական վերլուծությունը, 80—86:

Օռա Սուլաձե, Իվանե Ջավախիշվիլին պարսկերեն Ավետարանի մի ձեռագրի մասին, 87—90:

Գիզի Խոնևաուլի, Վրացական որոշ աշխարհագրական տերմինների (տեղանունների) ճշգրտման շուրջ, 91—96:

Ջուրաբ Սաբվելաձե, Սաբայի բառարանում հասարակ անուն ընկալված մի տեղանվան մասին, 97—102:

Իվանե Տուրաշվիլի, Բերդի Ավետարանի ձևաբանական և շարահյուսական յուրահատկությունները, 110—121:

Նարեկա Քուրելիա, Բաղաձայնային կոմպլեքսները լազերենում, 122—130:

Քերևան Լուրարիձե, Որոշակիության ու անորոշության արտահայտումը ափսազերենի բայի խոնարհման մեջ, 131—136:

Դենադի Բուրնուլաձե, Անցումայնության ու անանցումայնության տարբերակումը լազերենում, 137—148:

Նինուլի Ռոբաֆիձե, Ջամախշարին արաբերենում համգայի տարբերակների մասին, 149—151:

Ալեխի Փոդգունիա, Եզիպոսի արաբների կոմպրոմիսային խոսքի հնչյունաբանությունը, 152—159:

Գիա Բերաձե, Իրանա-վրաստանյան մշակութային փոխհարաբերությունների պատմությունից (XVI—XVII դդ. պարսկական պոետի բանաստեղծությունները Վրաստանի մասին), 160—173:

Борис Гапоков, Библиейские мотивы в творчестве Руставели, 174—180.

№ 3

(Համարը նվիրված է Կ. Ս. Կեկելիձեի ծննդյան 100-ամյակին)

Ներմադին Օնիանի, Վրաց մեծ գիտնական Կորնելի Կեկելիձեն, 5—13:

Անա ձաբաշվիլի, Որոշ տեղեկություններ Իոնա Դեղեվանիշվիլու կյանքի ու գործունեության մասին, 14—24:

Մայա Խինքիբիձե, «Դրոնբա» թերթում հրապարակված բանահյուսական նյութերը Թամար Թադոնու մասին, 39—47:

Միխեիլ Չիֆուանի, «Կորկուտի գիրքը» և վրացական հերոսական էպոսը, 48—62:

Նաիրա Ջափաբիձե, Բերնարդե Նեպոլցու հավաքածուի մի առաջի աղբյուրի մասին, 63—68:

М. П. Чхеидзе, В поисках путей формализации грузинских глаголов (предварительное сообщение), 74—89.

Կոռնելի Դանելիա, Օտար լեզուների ազդեցության հետքը հին վրաց գրավոր հուշարձանների լեզվում. 3. vav consecutivum-ի արտահայտումը հաջորդականության «Ծ» կապով, 90—98:

Նևի Չարբուլանի, Հին վրացերենում ջնջ [այո], յնջ [այդ] դերանունների գործածության մասին, 99—112:

Լևոն Պալմայտի [ամփոփման մեջ՝ Лэнас Палмайтис] դիտողություններ սվաներենի հոլովման մասին, 113—126:

Կիլբա Յ. Կ. Лексические особенности речи батумских абхазов, 127—133.

Մադիամ Նեղոսյանսովա, Շարաթվա օրերի նշանակման տիպարանության շուրջ, 134—138:

Իլիա Տաթաղուա, Դազդույի համալսարանում պահված մի ձեռագրի մասին, 150—162:

А. Гвахария, М. Тодуа. По поводу одной рецепции [պատասխան հեղինակների կողմից պատրաստված և լույս տեսած Ֆախր ադ-Դին Դորգանիի «Վիս օ Ռամին» պոեմի հրատարակության մասին Զ. Շ. Դիունաշվիլու գրախոսությանը], 163—186:

№ 4

Լևան Մենարդե, Ռուսթվելին հվրոպական երկրներում, 5—14:

Դիորգի Արաբուլի, Նանուչայի ինքնության մասին [պարզվում է, որ Շ. Ռուսթվելու «Ընձենավորի» մեջ որոշ մասեր ընդմիջարկող «նանուչան» նույն ինքր XVII դարի կեսի գործիչ իշխան Մանուչար Յիցիշվիլին է], 15—22:

Նոշրեվան Զիշկադիանի, Հին վրացական հոգևոր և աշխարհիկ-ներբողական պոեզիայի փոխհարաբերության որոշ հարցեր, 23—38:

М. М. Фатехи, Предпосылки распространения просветительских идей в Иране в середине XIX века, 79—84.

Լիանա Կվիրկաշվիլի, «Յալոժ» [երգ, շարական] բառի ստուգաբանությունը և ծագումնաբանական զուգահեռները, 85—93:

Լիլի Բասիլայա, XI—XIII դդ. աշխարհիկ գրավոր հուշարձաններում և տառի գրության հարցի շուրջ, 107—113:

Կլարա Կուրլաշվիլի, Շեշտը ստորին իմերերենում, 114—122:

Օլեգ Կապանաձե, Պարզ նախադասության ավտոմատ վերլուծության հետ կապված որոշ հարցեր, 123—131:

Իրինե Մելիֆիշվիլի, Վանկի կազմության ընդհանուր սկզբունքը և պայթական [բաղաձայնների] բաժանումը CVC տիպի հիմքերի մեջ քարթվելական և ընդհանուր հնդեվրոպական լեզուներում, 132—144:

Տադիել Դելենավա, Վրաց գրական-մատենագրական մշակույթի պատմությունից [գրախոսություն «Типик» Григория Пакуриана, Введение, перевод и комментарий В. А. Арутюновой—Фиданян, Ереван, 1978 թվականի], 145—155:

Կազմեց՝ Պ. Ա. ԶՈՐԱՆՅԱՆ